

Briuselis, 2016 09 14
COM(2016) 587 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę
visuomenę**

{SWD(2016) 300 final}

1. ĮVADAS

Pastarąjį dešimtmetį ES elektroninių ryšių politika sėkmingai užtikrino didesnę konkurenciją, mažesnes kainas ir didesnę pasirinkimą įmonėms ir vartotojams. Tačiau vartotojai ir įmonės iki šiol susiduria su tuo, kad elektroninių ryšių rinkas skiria šalių sienos, o esama reglamentavimo sistema nebuvo sistemingai palanki tam, kad visi rinkos subjektai diegtų didelio pralaidumo tinklus.

Be to, nuo paskutinės ES telekomunikacijų reglamentavimo sistemos peržiūros 2009 m. elektroninių ryšių sektorius labai pasikeitė. Iš esmės keičiasi vartojimo elgesys ir poreikiai: garso telefoniją vis labiau keičia fiksuota ir mobilioji interneto prieiga, suteikiama per įvairius prijungtus prietaisus (išmaniuosius telefonus, planšetinius kompiuterius, kompiuterius, TV), atsiveria vis daugiau galimybių naudotis vis įvairesnėmis skaitmeninėmis paslaugomis¹, dėl kurių auga reikalavimai tinklams, per kuriuos jos yra teikiamos. O dar daugiau reikės artimiausioje ateityje, nes daiktų internetu, debesijos kompiuterija ir virtualia bei papildyta realybe pagrįstos paslaugos ir prietaikos tebeplėtojamos ir jų gausėja.

Visą šios skaitmeninės transformacijos ekonominę ir socialinę naudą Europą gaus tik tada, kai galės užtikrinti platų itin aukšto pralaidumo tinklų diegimą ir pateikimą rinkai ir visai visuomenei tiek kaimo, tiek miesto teritorijose. Todėl vienas iš pagrindinių Europos Komisijos 2015 m. gegužės mėn. priimtos bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos tikslų buvo sukurti tinkamą pažangių skaitmeninių (itin aukšto pralaidumo) tinklų diegimo aplinką ir sąlygas. Kadangi telekomunikacijų sektorius šiandien yra pamatinis visos skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės sektorius, Europai reikia greitai veikti siekiant ateityje užsitikrinti pasaulinį konkurencingumą ir gerovę.

2016 m. sausio mėn. Europos Parlamentas pabrėžė², kad skaitmeninei pažangai didelę reikšmę turi privačios investicijos į jungimosi prie interneto tinklus ir kad stabili reglamentavimo sistema padeda visiems subjektams investuoti visose teritorijose, įskaitant kaimo ir atokias vietas. Panašiai Europos Vadovų Taryba 2016 m. birželio mėn. ragino investuoti į itin aukšto pralaidumo fiksuoto ir belaidžio plačiajuosčio ryšio junglumą visoje Europoje, nes tai būsimo konkurencingumo prielaida, ir imtis telekomunikacijų reglamentavimo reformos, kad atsirastų paskatų didelėms investicijoms į tinklus, užtikrinant veiksmingą konkurenciją ir vartotojų teises³.

Šiame komunikate patvirtinama, kad bendrajai skaitmeninei rinkai interneto junglumas turi didelės reikšmės ir kad Europai dabar reikia diegti skaitmeninei ateičiai skirtus tinklus. Todėl čia pateikiama Europos gigabitinės visuomenės vizija, pagal kurią itin aukšto pralaidumo tinklų prieinamumas ir pateikimas rinkai sudaro sąlygas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje plačiai naudoti produktus, paslaugas ir prietaikus. Ši vizija praktiškai apibūdinama trimis 2025 m. strateginiais uždaviniais: siekiant Europos ūkio augimo ir darbo vietų kūrimo reikia gigabitinio junglumo vietose, kuriose yra socialinių-ekonominės plėtros iniciatyvų; siekiant Europos konkurencingumo reikia 5G⁴ junglumo visų miestų teritorijose ir visose didžiausiose sausumos transporto magistralėse; Europos sanglaudai reikia, kad visiems Europos namų ūkiams būtų prieinamas ne mažesnės kaip 100 Mbps spartos interneto ryšys.

¹ Pavyzdžiui, socialiniai tinklai, mobilieji žaidimai, mobiliosios programėlės ir vaizdo transliacija internetu, vykstantis ekonominė veiklos ir viešųjų paslaugų skaitmeninimas, interneto telefonijos ir žinučių programėlės, vartotojų ir įmonių naudojamas nuotolinis saugojimas ir duomenų atgavimas.

² 2016 m. sausio 19 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl bendrosios skaitmeninės rinkos akto (2015/2147(INI)).

³ 2016 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos išvados (EUCO 26/16).

⁴ 5G reiškia būsimo kartos tinklų technologijas, kurios atvers perspektyvas naujiems skaitmeniniams ir verslo modeliams.

Siekiant šią viziją įgyvendinti, šiame komunikate siūloma keletas iniciatyvų, kurių tikslas – sudaryti tinkamas sąlygas reikiamoms investicijoms, kurias pirmiausia turi vykdyti rinka. Tas iniciatyvas sudaro didelė elektroninių ryšių reglamentavimo sistemos reforma, kuri išdėstyta kartu pateikiamuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos elektroninių ryšių kodekso⁵ (toliau – kodeksas) ir dėl Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos reglamento, Europos 5G junglumo veiksmų planas⁶ ir kitos politikos ir finansinės priemonės Sąjungos, nacionaliniu ir vietos lygmenimis, įskaitant Europos belaidžio vietinių tinklų ryšio iniciatyvą, kuri skatintų užtikrinti piliečiams galimybę visoje ES plačiai naudotis belaidžiu vietinių tinklų ryšiu. Tuo siekiame stiprinti Europos skaitmeninę ekonomiką ir konkurencingumą, skatinti bendruomenes aktyviai įsitraukti į bendrąją skaitmeninę rinką ir patenkinti augančius europiečių junglumo poreikius.

2. DIDELIO PRALAUDUMO JUNGIMOSI PRIE INTERNETO POREIKIS BENDROJOJE

SKAITMENINĖJE RINKOJE

2010 m. Europos skaitmeninėje darbotvarkėje nustatyti 2020 m. junglumo uždaviniai: visuotinai prieinamas 30 Mbps spartos ryšys siekiant užtikrinti teritorinę sanglaudą ir galimybė bent 50 proc. Europos namų ūkių užsisakyti 100 Mbps spartos ryšį, siekiant pasirengti būsimiems konkurencingumo poreikiams.

Iki 2015 m. vidurio 30 Mbps spartos fiksuotojo ryšio tinklai buvo pasiekiami 71 proc. namų visoje ES, palyginti su 48 proc. 2011 m.⁷ Beveik pusė ES būstų buvo sujungti su tinklais, kuriuose galima užtikrinti 100 Mbps duomenų atsisiuntimo spartą. Didesnės nei 100 Mbps spartos abonentų skaičius auga labai sparčiai nuo žemo bazinio lygio: iki 2015 m. vidurio tokie abonentai buvo 11 proc. visų namų. Augimo tendencija ryškesnė valstybėse narėse, kuriose 100 Mbps spartos abonentų daugiausia, taigi matyti abipusė teigiama dinamika. Tačiau aprėptis ir populiarumas valstybėse narėse, taip pat miesto ir kaimo teritorijose labai skiriasi.

Nors kiekvienam europiečiui prieinamas bazinis plačiajuostis ryšys⁸, paprastai per tradicines infrastruktūras, jo nebeįkanka vykstančiai skaitmeninei transformacijai. Maždaug pusė europiečių turi išmaniuosius telefonus, tačiau negali jais visapusiškai naudotis dėl didelių judriojo duomenų ryšio aprėpties ir kokybės spragų⁹.

Numatoma, kad per artimiausius dešimt metų prie interneto bus prijungta iki 50 mlrd. objektų, nuo namų iki automobilių ir laikrodžių, ir didžioji dauguma – per belaidį ryšį¹⁰. Transformuojamieji prisijungimu prie interneto pagrįsti sprendimai, įskaitant debesijos kompiuteriją, daiktų internetą, itin našų skaičiavimą ir didžiųjų duomenų analizę, pakeis verslo procesus ir turės įtakos socialiniam bendravimui. Kitos kartos televizija veikiausiai labai padidins dažnių juostos pločio poreikį namų ūkiuose artimiausiais metais. Naujoms skaitmeninėms prietaikoms, tokioms kaip virtuali ir papildyta realybė, vis labiau susietas ir automatizuotas vairavimas, nuotolinė chirurgija, dirbtinis intelektas ir tikslusis žemės ūkis,

⁵ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria sukuriamas Europos elektroninių ryšių kodekso

⁶ Komisijos komunikatas „Europos 5G veiksmų planas“.

⁷ „Digital Economy and Society Index: the coverage of fixed basic Next Generation Access (NGA) technologies (with download speeds of at least 30 Mbps)“.

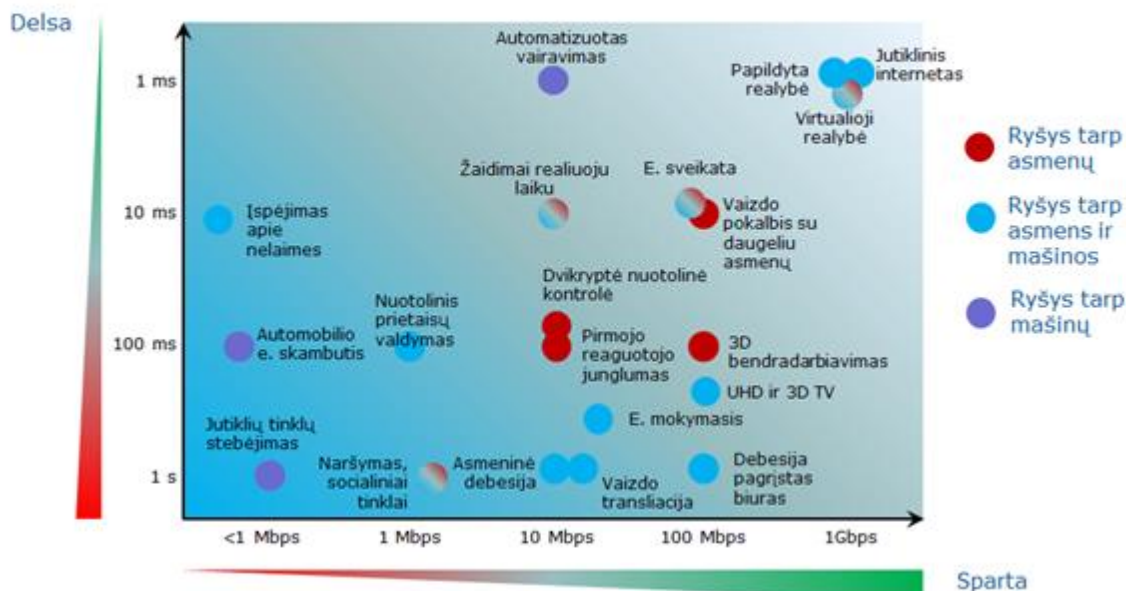
⁸ Bent 2 Mbps sparta.

⁹ GSM Association: http://www.gsmmobileeconomy.com/GSMA_Global_Mobile_Economy_Report_2015.pdf, p. 8 ir 13.

¹⁰ „Ericsson“, „Cisco“, „GSMA“ ir „Gartner“ atskirai parengtose ataskaitose numatyta masinis tokių prijungtų objektų gausėjimas. Žr. lydimojo Tarnybų darbinio dokumento 2.2 skirsnį.

reikės spartos, kokybės ir atsako jautrio, kuriuos galės užtikrinti tik itin aukšto pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklai¹¹.

Spartos ir delsos poreikiai vieninteliam naudotojui naudojant prietaikas ir paslaugas

Šaltinis: GSMA ir EIB duomenimis paremta Komisijos analizė

Pateiktame grafike pavaizduota, kokios jungimosi prie interneto spartos ir atsako jautrio reikia naudojant pavienę prietaiką arba paslaugą. Šis poreikis auga daugialypio naudojimo atveju, kuris yra tapęs norma, nes individualus naudotojas dažnai vienu metu naudoja daug funkcijų, pvz., žiūri TV ir naudojami socialiniais tinklais, o viena jungtis dažnai tuo pačiu metu aptarnauja daugelį naudotojų, pvz., namų ūkiuose, kur yra vaikų, MVĮ ir tokiose organizacijose kaip mokyklos ir bibliotekos.

Technologijos ir paklausos tendencijų analizė rodo, kad daugelio produktų tiekimas, paslaugų ir prietaikų teikimas bus tvarus tik ten, kur optinių skaidulų tinklai įdiegti iki fiksuotosios ar belaidės prieigos vietos, esančios arti galutinio naudotojo¹². Optiniai skaiduliniai kabeliai taip pat yra dabar rekomenduojama terpė pagrindiniam tinklui ir galutiniams potinklams sujungti 5G belaidės prieigos reikmėms¹³.

Europos Komisijos viešos konsultacijos dėl interneto ryšio spartos ir kokybės poreikių po 2020 m. ir priemonių šiems poreikiams patenkinti iki 2025 m.¹⁴ aiškiai rodo lūkesčius iki 2025 m. sulaukti geresnės jungimosi prie interneto fiksuotu ryšiu kokybės, ypač duomenų

¹¹ Itin aukšto pralaidumo tinklas reiškia elektroninį ryšių tinklą, kurį arba visą sudaro optinių skaidulų elementai bent jau iki skirstomojo taško aptarnaujamoje vietoje arba kuris yra pajėgus įprastinėmis piko tarpsnių sąlygomis užtikrinti panašius eksploatacinius tinklo parametrus aukštynkryptės ir žemynkryptės juostos pločio, atsparumo, su klaidomis susijusių parametrų, delsos ir jos variacijų aspektais. Eksploataciniai tinklo parametrai gali būti laikomi panašiais, nepriklausomai nuo to, ar galutinio naudotojo patirtis skiriasi dėl iš esmės skirtingos terpės, per kurią tinklas galiausiai sujungiamas su tinklo galiniu tašku.

¹² Optinė skaidula siunčia signalus šviesos greičiu ir jos veikimo zona, kurioje užtikrinamas kokybiškas simetriškas sujungimas, gali siekti dešimtis kilometrų. Perspektyviausių technologijų, kuriomis gerinamos varinių laidų tinklų savybės, faktinė veikimo zona yra maždaug 250 metrų, o likusi tinklo dalis grindžiama skaidulomis. Patobulintuose kabeliniuose (HFC) tinkluose, kurių veikimo efektyvumas gerinamas naudojantis DOCSIS grupės standartais, skaidulos naudojamos bent jau iki vadinamojo optinio mazgo.

¹³ Dar vadinamos tranzitiniu tinklu. Žr. „5G veiksmų plano“ 4.3 punktą.

¹⁴ Viešos konsultacijos vyko 2015 m. rugsėjo 11 d. – gruodžio 7 d. Išsami apžvalginė ataskaita skelbiama <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/full-synopsis-report-public-consultation-needs-internet-speed-and-quality-beyond-2020>.

atsisiuntimo spartos¹⁵ (daugiau nei 1 Gbps) ir atsako jautrio (mažiau nei 10 milisekundžių), ir patvirtina, kad, be atsisiuntimo greičio, vis svarbesnės yra kitos ir fiksuotojo, ir mobiliojo junglumo savybės¹⁶. Į šiuos lūkesčius vis daugiau atsižvelgiama valstybių narių nacionaliniuose plačiajuosčio ryšio planuose¹⁷.

Plačiajuosčio junglumo būklė Europoje ir esamos jo modernizavimo tendencijos nepatenkins augančių poreikių turėti geresnį ir spartesnį internetą, kurio prielaida yra itin aukšto pralaidumo tinklai. Jų reikia piliečiams ir įmonėms, kad būtų galima kurti, internetu tiekti ir gauti prekes, prietaikas ir paslaugas visoje Europoje. E. prekybos sėkmė, e. sveikatos prietaikų patikimumas, žaidimų ir transliacijų vaizdo ir garso turinio naudotojų patirtis – visa priklauso nuo tinklų kokybės.

Itin aukšto pralaidumo tinklai būtini norint maksimaliai padidinti mūsų Europos skaitmeninės ekonomikos augimo potencialą. Momentinis perdavimas ir didelis patikimumas leis šimtams aparatų sąveikauti realiuoju laiku pramonėje, profesinėje sferoje ar namuose. Technologijoms tapus visuotinai prieinamoms automobiliai galės važiuoti be vairuotojo. Atsako jautris ir patikimumas yra pagrindiniai veiksniai, leidžiantys gydytojams atlikti operacijas nuotoliniu būdu, o miestams realiuoju laiku pagal poreikius pritaikyti energijos vartojimą arba šviesoforų veikimą. Didelė duomenų išsiuntimo ir atsisiuntimo sparta leis įmonėms rengti didelės raiškos vaizdo konferencijas su daugeliu dalyvių skirtingose vietose arba dirbti debesijoje naudojant bendrą programinę įrangą. Studentai galės klausytis paskaitų, vykstančių universitetuose kitose valstybėse narėse.

Itin aukšto pralaidumo tinklai reikalingi siekiant užtikrinti teritorinę sanglaudą, kad kiekvienas kiekvienos gyvenvietės pilietis visoje Sąjungoje būtų bendrosios skaitmeninės rinkos dalyvis ir ja naudotųsi.

Itin aukšto pralaidumo tinklai tampa būtini Europos ūkio augimui, darbo vietų kūrimui, konkurencingumui ir sanglaudai. Siekiant tiksliau apibrėžti, į ką turėtų būti panašus būsimas Europos interneto junglumas, šiame komunikate nustatyti keli tinklo plėtros iki 2025 m. uždaviniai. Jais siekiama sukurti gigabitinę visuomenę, kuriai būtini itin aukšto pralaidumo tinklai, užtikrinsiantys, kad bendroji skaitmeninė rinka būtų naudinga visiems.

3. BŪSIMO INTERNETO JUNGLUMO BENDROJOJE SKAITMENINĖJE RINKOJE VIZIJOS IR UŽDAVINIŲ NUSTATYMAS

Europos skaitmeninėje darbotvarkėje nustatyti tikslai rodo, kad ilgalaikius uždavinius nustatyti naudinga, nes jie palaipsniui virsta viešosios politikos atskaitos tašku, pavyzdžiui, rengiant taisykles ir gaires, susijusias su Europos struktūriniais ir investicijų fondais, Europos infrastruktūros tinklų priemone ir valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui. Nors šie uždaviniai neprivalomi, jie įrašyti į beveik visų valstybių narių nacionalinius plačiajuosčio ryšio planus¹⁸. Privačiojo sektoriaus investicijų planai, mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla taip pat dažnai derinami prie tų uždavinių.

¹⁵ 59 proc. mano, kad 2025 m. jiems reikės didesnės nei 1 Gbps atsisiuntimo fiksuotu ryšiu spartos; tik 8 % mano, kad 2025 m. jiems reikės mažesnės nei 100 Mbps atsisiuntimo spartos.

¹⁶ Daugelis atsakiusiųjų priminė, kokia svarbi duomenų išsiuntimo sparta ir simetrija.

¹⁷ Austrija, Belgija, Danija, Suomija, Prancūzija, Liuksemburgas, Slovėnija ir Švedija. Žr. pridedamo Tarnybų darbinio dokumento 22 ir 23 grafikus.

¹⁸ Žr. lydimojo Tarnybų darbinio dokumento 3,2 skirsnį.

2010 m. junglumo uždaviniai lieka galioti iki 2020 m. ir atveria pastovią daugiau nei dešimties metų politikos perspektyvą, taip priderindami ilgalaikį investicijų į infrastruktūrą ir technologinės plėtros grafiką prie nustatytų minėtųjų tikslų, tačiau dabar juos reikia papildyti ilgesnio laikotarpio uždaviniais. Sprendimus priimančioms asmenims privačiajame ir viešajame sektoriuose jie taps pamatuojamu ir pasiekiamu lyginamuoju standartu, pagrįstu esamomis investicijomis į tinklą ir jas skatinančiu iki 2025 m. ir vėliau.

3.1. Gigabitinis junglumas¹⁹

Siekiant optimizuoti investavimą į naujus itin aukšto pralaidumo tinklus svarbu patikslinti prioritetus. Fizinės vietos ar centrai internete, kur žmonės renkasi ar lankosi mokytis, dirbti ar naudotis viešosiomis paslaugomis ir kur per vieną interneto jungtį daugelis naudotojų daro poveikį socialinei ir ekonominei plėtrai. Tokios vietos yra ūkio augimo, švietimo, inovacijų ir sanglaudos židiniai Europoje. Tai ne tik įmonės, bet ir paprastai mokyklos ir bibliotekos, mokslinių tyrimų centrai ir įvairios viešąsias paslaugas teikiančios organizacijos. Skaitmeninėje erdvėje jos privalo būti gigabitinio junglumo lyderės ir Europos piliečiams teikti prieigą prie geriausių paslaugų ir prietaikų.

Gigabitinis junglumas reikalingas novatoriškiems mokymo ir mokymosi būdams²⁰, kad būtų galima pasinaudoti naujausia mokymosi medžiaga, priemonėmis ir technika ir ugdyti besimokančiųjų skaitmeninius įgūdžius. Jau dabar norint visapusiškai pasinaudoti prieinamomis internetinėmis švietimo paslaugomis, mokyklai, kurioje 20 klasių po 25 moksleivius vienu metu naudojami internetu, reikalinga 700 Mbps jungimosi sparta.

Vis daugiau įmonių ir pramonės sektorių, ypač skaitmeninei veiklai imlioms įmonėms²¹, reikės gigabitinio junglumo, kad jos galėtų kurti naujas prietaikas ir verslo modelius ir konkurencingiau gaminti, platinti ir parduoti savo prekes ir paslaugas. Jų konkurencingumui reikės ekonomiškai efektyvios galimybės naudotis tokiu junglumu įvairiose srityse: nuo gamybos sistemų iki užsakymo ir pristatymo procesų, nuo duomenų saugojimo ir analizės iki vidaus ir išorės ryšių.

Kadangi vis daugiau viešųjų paslaugų perkeliama į internetą, viešosios administracijos įstaigoms reikia gigabitinio junglumo, kad jos galėtų nenutrūkstamai vienu metu teikti paslaugas daugeliui piliečių ir įmonių. Didžiuosiuose transporto mazguose gigabitinis junglumas palengvina novatoriškais prietaikais pagrįsto įvairiarūšio transporto naudojimą.

Teigiamas šalutinis poveikis – tokiose vietose kaip bibliotekos, geležinkelio stotys, įdarbinimo ir mokymo įstaigos taip pat galima padėti pratinti prie gigabitinės interneto prieigos ir didinti jos paklausą, nes jose piliečiams bus suteikiama proga išmėginti pažangiausias skaitmenines priemones, be kita ko, leisti jungtis prie interneto per viešai prieinamus belaidžius vietinius tinklus.

Užtikrinus gigabitinį junglumą tokiems židiniams, pavyzdžiui, bent 200 000 mokyklų, 200 000 valdžios institucijų pastatų ir verslo parkams, kuriuose telkiasi mažesnės įmonės, juo galės naudotis labai daug naudotojų pernelyg nedidinant sąnaudų, ir tai turėtų teigiamą papildomą poveikį platesnei ekonomikai ir visuomenei. Jis veikiausiai skatintų vietos

¹⁹ Gigabitinį junglumą reikia suprasti kaip ekonomiškai efektyvą simetrišką interneto junglumą, užtikrinantį ne mažiau kaip 1 Gbps spartos aukštynkryptį ir žemynkryptį ryšį.

²⁰ „Atviresnis švietimas: visiems prieinamas novatoriškas mokymas(is) naudojantis naujomis technologijomis ir atviraisiais švietimo ištekliais“, COM(2013) 654.

²¹ Įmonės, kuriose skaitmeninių technologijų, tokių kaip elektroniniai informacijos mainai arba socialiniai tinklai, integravimo lygis yra aukštas.

fiksuotojo ryšio tinklų plėtimą, o tai savo ruožtu padėtų gerinti 5G belaidžio ryšio aprėptį, nes padidėtų tranzitinio tinklo pajėgumai. Abi šios pasekmės turėtų skatinti geresnę komercinę fiksuotojo ir judriojo ryšio pasiūlą didesniai skaičiui mažesniųjų įmonių ir namų ūkių, o galutiniams naudotojams gavus itin aukšto pralaidumo tinklais teikiamų konkurencingų paslaugų pasiūlymų veikiausiai išaugtų paklausa ir taip atsirastų daugiau ekonominių argumentų tolesnėms investicijoms²². Taigi investicijos į šiems socialinės ir ekonominės pažangos veiksniams skirtą interneto junglumą bus Europos skaitmeninėje ekonomikoje ir visuomenėje naudingos daug didesniai galimam naudotojų skaičiui.

2025 m. strateginis uždavinys – gigabitinis junglumas visiems pagrindiniams socialinės ir ekonominės pažangos varikliams, tokiems kaip mokyklos, didieji transporto mazgai ir pagrindiniai viešųjų paslaugų teikėjai²³, taip pat skaitmeninei veiklai imlioms įmonėms.

3.2. Didelio pralaidumo 5G junglumas

Auga ne tik su žiniasklaidos prietaikomis susijusi junglumo paklausa: profesionalaus masto ryšiams pramonės ir paslaugų sektoriuose, tokiuose kaip automobilių, transporto, gamybos, sveikatos priežiūros, ir naujos kartos saugos ir skubiosios pagalbos tarnyboms reikės nenutrūkstamos ir bendrai naudojamos fiksuotojo ir belaidžio ryšio infrastruktūros, kuri pagal konkretaus verslo poreikius klientams leidžia pasirinkti patikimumo ir paslaugos kokybės lygius.

5G ryšiams bus panaudotas 4G judriojo duomenų ryšio ir fiksuotojų tinklų junglumas, kad infrastruktūrą, kurios šiuo metu yra atskiros, paslaugos galėtų būti integruotos į aukštos kokybės, pasaulinius, visur prieinamus ir programuojamus virtualius tinklus. Tam reikės anksti pradėti eksploatuoti ES suderintą radijo dažnių spektrą, kuo greičiau užtikrinti galimybę naudoti naują spektrą, tokį kaip 700 MHz juosta kaimo vietovių aprėpčiai užtikrinti ir naudojimui patalpose miestuose, ir geriau koordinuoti spektro skyrimą visoje Europoje²⁴, kad būtų anksti išsiveržta į priekį. Taip pat reikės plačiai diegti skaidulų tinklus, skirtus itin aukšto pralaidumo tranzitiniam ryšiui iš antenų bokštų ir mažos aprėpties zonų.

Ankstyvoms naujosioms paslaugoms bus pasidalijamuoju būdu naudojama pagrindinė infrastruktūra ir bendra 5G technologija. Tos paslaugos naudotojams ir judantiems objektams²⁵ leis visą laiką išlikti visiškai prisijungusiems važiuojant mieste, tarp miestiniuose koridoriuose ar net ore (pvz., logistikai naudojami bepiločiai orlaiviai). Numatoma, kad pirmuoju etapu naujos prietaikos bus diegiamos pagrindinėse pramoninėse zonose, kelių koridoriuose ir geležinkelių mazguose²⁶. Kai kurias tų naujų prietaikų bus tikslinga įgyvendinti tik tada, jei 5G paslaugos bus teikiamos vienu metu visose valstybėse narėse, kad būtų užtikrintas tarpvalstybinis paslaugos tęstinumas ir pakankama masto ekonomija. Todėl Komisija toliau siūlo bendrą tarpinį uždavinį – remti bendrą tinklo diegimo, pasiūlyto 5G veiksmų plane, grafiką.

²² Faktai, kad telekomunikacijų sektoriuje paklausa reaguoja į pasiūlą ir kad ribota aukštynkrypčio ir žemynkrypčio ryšio sparta gali riboti naudojimo ir prietaikų tipus, kurie galėtų atsirasti priešingu atveju, pateikti lydimojo Tarnybų darbinio dokumento 2.2 skirsnyje.

²³ Tai, pavyzdžiui, pradinės ir vidurinės mokyklos, geležinkelio stotys, uostai ir oro uostai, vietos valdžios pastatai, universitetai, mokslinių tyrimų centrai, operacinės, ligoninės ir stadionai.

²⁴ Laikantis pasiūlytojo Kodekso.

²⁵ 5G veiks greta ir neatsiejamai nuo ją papildančių jau plėtojamų technologijų, pavyzdžiui, trumpojo nuotolio ryšio tarp transporto priemonių ir tarp transporto priemonės ir infrastruktūros (ITS-G5).

²⁶ Sausumos transporto keliams ir priklausomai nuo konkrečios transporto paslaugos bus atsižvelgta į vykdomas investicijas į C-ITS technologijas, kartu užtikrinant koordinavimą su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais (5G veiksmų plano 4 veiksmas).

Pastarojo meto tyrime²⁷ apskaičiuota, kad, sėkmingai įdiegus 5G, keturiuose sektoriuose (automobilių, transporto, sveikatos priežiūros ir komunalinių paslaugų) būtų gauta maždaug 113 mlrd. EUR, o naudą pajustų ir įmonės, ir vartotojai, ir platesnė visuomenė. Be to, diegiant 5G ES galėtų būti sukurta daugiau nei du milijonai darbo vietų.

2025 m. strateginis uždavinys – visų miestų teritorijose²⁸ ir visose didžiausiose sausumos transporto magistralėse²⁹ užtikrinti nenutrūkstamą 5G ryšio aprėptį

2020 m. tarpinis uždavinys – pasinaudojant tuo, kad 2018 m. bus pradėtas komercinis 5G ryšio diegimas, bent viename dideliame kiekvienos valstybės narės mieste užtikrinti 5G junglumą, kaip visapuse komercinę paslaugą.

3.3. Pagerintas junglumas kaimo vietovėse

Daugumoje kaimo ir atokių vietovių interneto junglumas gali labai padėti išvengti skaitmeninės atskirties, izoliacijos ir gyventojų skaičiaus mažėjimo, nes sumažėtų ir prekių tiekimo, ir paslaugų teikimo kaina ir taip būtų iš dalies atsvertas atokumas. Rengdamos vaizdo konferencijas, internetu bendraudamos su administravimo įstaigomis, vykdydamos e. prekybą, laikydamos duomenis debesijoje, įmonės gali sumažinti išlaidas. Kaimo plėtra ir modernus žemės ūkis vis labiau priklauso nuo internetinių prietaikų, kurios padeda užsiimti turizmu, stebėti pasėlius naudojant jutiklius ir naudoti bepiločius orlaivius prekyboje ir žemės ūkyje.

Visi Europos namų ūkiai, tiek kaimuose, tiek miestuose, turėtų turėti minimalaus lygio galimybę fiksuotuoju arba belaidžiu ryšiu prisijungti prie interneto. Tam, kad būtų laikomas patenkinamu, 2025 m. junglumas turės būti daug didesnio pralaidumo negu yra dabar. Dabar, kai Europa pradeda diegti naujos kartos fiksuotojo ryšio tinklus ir 4G judrųjų ryši, kaimo vietovės abiem aspektais atsilieka.

Aprėpti paskutinius 5 proc. namų ir įmonių lieka didžiausias iššūkis, tačiau naudojant belaidžius ir fiksuotos linijos sprendimus įmanomas ekonomiškai veiksmingas geresnio ryšio diegimo būdas. Remiantis Europos skaitmeninės darbotvarkės 2020 m. tikslais, iki 2025 m. visuose namų ūkiuose turėtų būti galimas 100 Mbps spartos jungimasis ir tolesnė plėtos perspektyva užtikrinti didesnio pralaidumo duomenų siuntimą. Šį uždavinį reikia suvokti kaip dalį platesnio užmojo užtikrinti judriojo duomenų ryšio prieigą visoje teritorijoje, visose vietose, kur žmonės gyvena, dirba, keliauja ir buriasi.

2025 m. strateginis uždavinys – užtikrinti, kad visuose Europos kaimų ir miestų namų ūkiuose būtų prieinamas interneto ryšys, kurio žemynkryptės linijos sparta ne mažesnė kaip 100 Mbps ir gali būti padidinta iki gigabitinės.

4. GIGABITINĖ JUNGIMOSI PRIE INTERNETO SPARTA BENDRAJAI SKAITMENINEI RINKAI

Apskaičiuota, kad aptartai vizijai ir 2025 m. uždaviniams įgyvendinti per ateinančią dešimtmetį iš viso reikės maždaug 500 mlrd. EUR investicijų, o tai 155 mlrd. EUR daugiau

²⁷ „Identification and quantification of key socio-economic data to support strategic planning for the introduction of 5G in Europe“, SMART 2014/0008

²⁸ Pagal apibrėžtį http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/European_cities_%E2%80%93_the_EU-OECD_functional_urban_area_definition.

²⁹ Greitkeliai, valstybinės reikšmės keliai ir geležinkeliai, pagal transeuropinių transporto tinklų apibrėžtį.

nei suma, kurios reikėtų, jei esama jungimosi paslaugų teikėjų investavimo į tinklą ir jo modernizavimo pastangų tendencija nesikeistų³⁰.

Todėl investavimo politiką ir teisinį pagrindą reikėtų pritaikyti, kad būtų sudarytos sąlygos ekonomiškai efektyviai vykdyti tas papildomas investicijas.

4.1. Junglumui pritaikyta reglamentavimo sistema

2002 m. ES telekomunikacijų reglamentavimo sistema buvo siekiama sukurti konkurencingas rinkas, pašalinti kliūtis ir sudaryti prieigos prie pagrindinės infrastruktūros sąlygas. Ji labai palengvino patekimą į rinką ir užtikrino didesnę konkurenciją, mažesnes kainas ir geresnę paslaugų vartotojams ir įmonėms kokybę. Kitam dešimtmečiui skirtos taisyklės ne tik gins konkurenciją, galutinių naudotojų pasirinkimą ir tinkamai apsaugos vartotojus, bet ir kiek įmanoma supaprastins reguliavimo veiksmus ir labiau prisidės prie stabilių ir vienodų sąlygų investuotojams, operatoriams ir paslaugų teikėjams sudarymo vidaus rinkoje. Tos taisyklės taip pat labiau skatins įvairius subjektus, tiek tradicines įmones, tiek jų varžoves, diegti itin aukšto pralaidumo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinklus, pirmiausia rinkos lėšomis, ir kartu, išliekant konkurencijai ir pasirinkimo galimybėms, palengvins jų patekimą rinkai. Todėl ši didesnę užduotį ir šiame komunikate išdėstytus strateginius uždavinius atspindi Komisijos pasiūlytame Kodekse pateikti reglamentavimo uždaviniai.

Siekiant atsižvelgti į būsimus interneto junglumo poreikius bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, Kodekse numatyta prieiga prie itin aukšto pralaidumo junglumo ir jo pateikimas rinkai, kaip viena reglamentavimo užduočių, greta konkurencijos skatinimo, vidaus rinkos stiprinimo ir piliečių interesų gynimo.

Itin aukšto pralaidumo tinklų diegimo konkurencingose rinkose ir pateikimo joms paskatos

Siekiant duoti tinkamas paskatas investicijoms į interneto junglumą, siūlomame Kodekse tikslingai keičiamas rinkos reglamentavimas, kad susidarytų sąlygos gauti rizikai adekvačią naujų investicijų grąžą ir tarptautinei investuotojų bendruomenei būtų suteiktas visą Europą apimantis nuspėjamumas, kartu paliekant pakankamai erdvės prisitaikyti prie vietinių tinklo sąlygų.

Reglamentavimas bus efektyvesnis, jeigu jis remsis visapusišku didėjančios konkrečių vietovių tinklo ypatybių įvairovės išmanymu ir įvairialypiais vietos, nacionaliniais ir daugiašaliais subjektais. Įsikišimas bus pritaikytas prie geografinių vietovių, kuriose nesibaigė dominavimas rinkoje, ir prie perspektyvų, kad tinklą diegs tradiciniai ir alternatyvūs operatoriai, realumo. Kartografavimas sudarytų sąlygas formuoti labiau integruotą politiką, nes būtų nustatytos privačiųjų investicijų galimybės ar viešųjų investicijų poreikiai arba vietovės, kuriose vietos iniciatyva galima pašalinti kliūtis arba skatinti paklausą. Jis sudarys sąlygas reguliavimo įstaigoms padidinti skaidrumą tinklo diegimo planų atžvilgiu ir suteikti investuotojams daugiau nuspėjamumo ir apsaugos. Tai bus ypač svarbu užtikrinant, kad ne taip tankiai apgyvendintos savivaldybės pasinaudotų pagerėjusiu interneto junglumu.

Siūlomame Kodekse reikalaujama, kad reguliavimo įstaigos sužinotų apie investicijų į tinklą ketinimus, ir viešojo sektoriaus institucijoms sudaromos sąlygos ieškoti investuotojų į nepakankamai aptarnaujamas vietas.

³⁰ Pagrįsta „Analysys Mason“ tyrimu (SMART 2015/0068) ir Komisijos apskaičiavimais. Žr. lydimojo Tarnybų darbinio dokumento 4.4 skirsnį.

Infrastruktūra pagrįsta konkurencija yra vienas efektyviausių būdų užtikrinti naują ar pagerintą interneto junglumą vietovėse, kuriose dėl gyventojų (ar įmonių) tankumo galima išlaikyti daugiau nei vieną tinklą. Investicijos į naujus itin aukšto pralaidumo tinklus taip pat paveikia konkurencijos dinamiką ir taip padidina diferencijavimo galimybes. Reali galimybė naudotis civiline infrastruktūra, kaip antai kabelių kanalais ir stulpais, kuriuos valdo didelę įtaką rinkoje turinčios įmonės, atveria konkurencijos ir investicijų potencialą, ir ją reikėtų svarstyti kaip pirmą kliūčių šalinimo priemonę. Poreikis šalinti kliūtis kitomis didmeninio lygmens priemonėmis siekiant sudaryti sąlygas realiai prieiga prie infrastruktūros pagrįstai konkurencijai turėtų būti apsvarstytas atsižvelgiant į esamus komercinius operatorių susitarimus, jei tokių yra, ir į mažmeninio lygmens pasirinkimus, kurie realiai prieinami galutiniams naudotojams. Taigi reglamentavimo intervencija nepaveiks operatorių sprendimų investuoti daugiau, nei būtina, kartu užtikrinant konkurenciją.

Siūlomame kodekse prioritetas teikiamas priegios prie tinklo gerinimo priemonėms, kuriomis tiesiogiai prisidedama prie konkurencinio infrastruktūros diegimo, kur tik jis įmanomas, ir kuriose atsižvelgiama į mažmeninio lygmens pasirinkimus, kurie jau prieinami galutiniams naudotojams.

Vietovėse, kur infrastruktūra pagrįsta konkurencija gali būti neįmanoma, besivaržantiems operatoriams investuojant bendrai, gali būti jungiamos išlaidos ir mažinama rizika, mažesniems operatoriams gali būti lengviau įveikti masto kliūtis, o ilgainiui susiklostyti tvari mažmeninio lygmens konkurencija, kuri mažiau priklauso nuo reglamentavimo. Todėl didelę rinkos galią turintiems operatoriams, kurie sutinka šitaip bendrai investuoti į itin didelio pralaidumo tinklus, turėtų būti leidžiama išsiskirti iš neinvestuojančių konkurentų. Tai gali visus rinkos dalyvius paskatinti skirti reikiamų lėšų.

Didmeninės priegios prie tinklo pardavimu mažmeniniams operatoriams pagrįsti verslo modeliai gali sumažinti konkurencijos riziką, pritraukti ilgalaikio kapitalo, padedančio ilgam investuoti į itin aukšto pralaidumo tinklus, ir taip trinti ribą tarp komercinio ir nekomercinio diegimo teritorijų. Šį palyginti naują, bet populiarėjantį verslo modelį tikslinga reglamentuoti aiškiau ir paprasčiau, kai konstatuota, kad tokie operatoriai turi didelę įtaką rinkoje.

Siūlomame Kodekse nustatomos nuspėjamos reglamentavimo sąlygos, skatinančios bendrą investavimą ir išimtinai didmeninio lygmens verslo modelius, palengvinančios itin didelio pralaidumo tinklų diegimą priemiesčiuose ir kaimo vietovėse.

Galutiniai naudotojai problemiškesnėse vietovėse gali būti linkę iš anksto investuoti į itin didelio pralaidumo skaidulinį ryšį su jų namais, individualiai arba naudodamiesi paklausos sujungimo mechanizmais. Šis finansinis įsipareigojimas turėtų būti įmanomas pagal atskirą sutartį, leidžiančią nedideles ilgalaikes įmokas, galutiniam naudotojui išsaugant teisę pakeisti paslaugos teikėją ne vėliau kaip po 24 mėnesių.

Siūlomame Kodekse paaiškinama, kad ilgalaikis prijungimo apmokėjimas dalimis neprieštarauja galutinių naudotojų apsaugos taisyklėms.

Spektro taisyklės mobiliojo junglumo ir 5G atveju

ES pirmoji išplėtojo 4G belaidžio ryšio technologiją, tačiau, palyginti su kitais pažangiais regionais, vėlavo ją įdiegti. Vėlyvas ir nevienodas atitinkamo radijo dažnių spektro skyrimas valstybėse narėse daro tiesioginį neigiamą poveikį belaidžio ryšio tinklo aprėpčiai ir skvarbai visoje Europoje. Jei toks vėlavimas pasikartos, kils grėsmė, kad 5G Europoje nebus pradėtas diegti sėkmingai ir nebus įdiegta naujų novatoriškų paslaugų.

Be spartesnių radijo dažnių spektro skyrimo elektroniniams ryšiams procesų, kai nustatomi aiškūs terminai, kada spektras turi tapti prieinamas rinkai, investuotojams į naujos kartos

belaidį plačiajuostį ryšį reikia daugiau nuspėjamumo ir nuoseklumo, kiek tai susiję su būsimais licencijų išdavimo modeliais ir pagrindinėmis nacionalinių spektro teisių skyrimo ar atnaujinimo sąlygomis. Tai, be kita ko, apima minimalią licencijų galiojimo trukmę siekiant užtikrinti investicijų grąžą, daugiau galimybių prekiauti spektru ir jį įsigyti išperkamosios nuomos tvarka, rinką formuojančių reglamentavimo priemonių (rezervinės kainos, aukciono modeliai, spektro blokai ir didžiausios ribos, išimtinis spektro rezervavimas ar didmeninio lygmens prieigos suteikimo prievolė) nuoseklumą ir objektyvumą. Kita vertus, operatoriai turėtų įsipareigoti efektyviai naudoti jiems paskirtą spektrą.

Siūlomame Kodekse nustatomi pagrindiniai spektro skyrimo Sąjungoje principai, naujos terminams nustatyti skirtos Sąjungos lygmens priemonės, licencijų galiojimo laikotarpiai (mažiausiai 25 metai) ir skyrimo praktikų derėjimui užtikrinti skirtas nacionalinių reguliavimo institucijų tarpusavio vertinimas.

Spektro licencijose numatytos aprėpties prievolės yra veiksminga priemonė belaidžio ryšio junglumo spragoms šalinti ir aukštos kokybės ES gyventojų ir teritorijos aprėptį užtikrinti. Aprėpties prievolės jau plačiai taikomos, tačiau jas reikia geriau pritaikyti prie šio komunikato 2025 m. uždavinių, ypač kiek tai susiję su pagrindinėmis transporto magistralėmis ir kaimo vietovėmis. Operatoriams reikia būti pasirengusiems sparčiai įdiegti mažos aprėpties zonomis pagrįstus tankesnius tinklus. Reguliavimo įstaigoms reikia papildomų priemonių, kuriomis konkrečiose teritorijose būtų sprendžiamos aprėpties spragų problemos (baltosios dėmės), tokių kaip dalijimosi tinklu palengvinimas.

Siūlomame kodekse raginama laikyti darnaus požiūrio į aprėpties prievoles, mažos aprėpties zonų diegimą ir dalijimąsi tinklu ir taip skatinti diegti 5G ir didinti junglumą kaimo vietovėse.

Pagal bendrąjį leidimą ar individualias naudojimo teises bendrai naudojant spektrą gali būti lengviau efektyviai ir intensyviai naudoti šį ribotą išteklių. Tai ypač tinka 5G ryšiams numatytiems naujoms itin mažos veikimo zonos spektro (milimetrinių bangų) juostoms. Asmenis, naudojančius radijo spektrą pagal bendrąjį leidimą, tikslinga reglamentavimo priemonėmis labiau saugoti nuo žalingų trukdžių juostoje. Bus pašalintos belaidžio vietinio tinklo prieigos punktų diegimo kliūtys ir galutiniams naudotojams bus lengviau gauti prieigą prie bendrai naudojamų belaidžio vietinio tinklo ryšių.

Siūlomu Kodeksu palengvinamas bendras naudojimas spektro 5G tinkluose ir remiama galutinių naudotojų prieiga prie belaidžiu vietiniu tinklu pagrįsto junglumo.

Pateikimo rinkai skatinimas užtikrinant konkurencines rinkas, vartotojų pasirinkimą ir įperkamus tarifus

Itin aukšto pralaidumo tinklai užtikrins investicijų grąžą ir platesnę ekonominę naudą tik tuo atveju, jei piliečiai ir įmonės jais naudosis. Nors reikšmės turi daug veiksnių, taisyklės turi užtikrinti konkurencines rinkas ir vartotojų pasirinkimą. Siūlomu Kodeksu, *inter alia*, užtikrinama, kad galutiniai naudotojai gali savo nuožiūra pasinaudoti paslaugų teikėjo keitimo teisėmis, taip pat ir tada, kad jie yra sudarę sutartį dėl interneto prieigos ar ryšių paslaugų ir kitų prekių ar paslaugų, tokių kaip prietaisai ar įranga, paketų.

Siūlomu Kodeksu modernizuojamos galutinių naudotojų teisės pakeisti paslaugų teikėją, įskaitant kai naudojamasi paslaugų paketu

Nors dėmesys krypta į itin didelio pralaidumo junglumo diegimą ir naudojimą juo, nė vienam asmeniui negali trūkti bazinio junglumo galimybės. Nors skatinti tinklų diegimą

izoliuotose vietose labiau tinka kitomis politikos priemonėmis, reikėtų taikyti universaliąją paslaugą, kad pažeidžiamų socialinių grupių nariai galėtų gauti prieigą prie pagrindinių paslaugų, jei to neužtikrina rinka.

Siūlomame kodekse užtikrinama pažeidžiamų galutinių naudotojų teisė į įperkama jungimosi prie interneto sutartį.

Prie naujų ryšių paslaugų ir vidaus rinkos pritaikytos taisyklės

Interneto junglumas sudarė sąlygas sukurti naujų formų internetinių ryšių paslaugas, kurios nepaprastai naudingos galutiniams naudotojams. Sektorinės taisyklės neturėtų iškreipti tradicinių operatorių ir naujų ryšių platformų konkurencijos: jomis reikėtų proporcingai ir be diskriminavimo spręsti likusias galutinių naudotojų problemas, atsižvelgiant į reikšmingas atitinkamų paslaugų charakteristikas. Tikra paslaugų vidaus rinka, kurioje užtikrinama tinkama apsauga tokiose srityse kaip saugumas, turėtų būti vienodai naudinga ir paslaugų teikėjams, ir galutiniams naudotojams. Vienodos veiklos sąlygos taip pat užtikrintų, kad tinklų operatoriai, teikdami ryšių paslaugas, neatsidurtų nepalankioje padėtyje.

Siūlomu Kodeksu užtikrinama sąžininga vidaus rinka, nes maksimaliai suderinamos pagrindinės sektorinės su galutiniais naudotojais susijusios taisyklės, kurios pagal poreikį taikomos skirtingų kategorijų paslaugoms.

Reglamentavimo stabilumą ir nuoseklumą užtikrinantis valdymo modelis

Veiksminga valdymo sistema priklauso nuo stiprių nepriklausomų ir tinkamas galias turinčių nacionalinių reguliavimo įstaigų, bendradarbiaujančių su Komisija sustiprintoje institucinėje struktūroje (EERRI, angl. BEREC) vykdant atitinkamas užduotis, bendradarbiavimo ir nuo struktūriškesnio naudojimosi strateginėmis žiniomis apie spektro politiką (per Radijo spektro politikos grupę). Bendras tikslas būtų užtikrinti, kad, remiantis patirtimi ir žiniomis, kurias, įgyvendindamos galiojančią tvarką, sukaupe Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija ir nacionalinės reguliavimo įstaigos, naujasis Kodeksas būtų taikomas suderintai, numatomi ir išvalgiai galutinių naudotojų ilgalaikių interesų labai konkurencingoje vidaus rinkoje.

Kodekse siūloma sukurti veiksmingesnę ES elektroninių ryšių reguliavimo įstaigų sistemą, kad siekiant plėtoti vidaus rinką reglamentavimo sistema būtų įgyvendinama darniai.

4.2. 5G veiksmų planas

Komisija taip pat siūlo 5G veiksmų planą, kad stiprintų koordinuotą požiūrį į 5G infrastruktūrų plėtrą, nuo kurios labai priklausys būsimas interneto junglumas Europoje. Jis atvers visiškai naujas galimybes kurti inovacijas ne tik telekomunikacijų sektoriuje, bet ir visoje ekonomikoje ir visuomenėje. Kuriant naują 5G infrastruktūrą reikia tam tikro laipsnio koordinavimo tarp valstybių narių ir tarp atitinkamų sektorių, kad būtų skatinamos investicijos. Veiksmų planu, sudarytu iš kelių tikslinių veiksmų, didžia dalimi savanoriškų, siekiama tokio koordinavimo. Kartu su pasiūlytu Kodeksu planas turėtų suteikti Europai priemonių pirmauti 5G lenktynėse ir taip sustiprinti savo tarptautinį konkurencingumą.

Komisija kviečia valstybes nares pritarti 5G veiksmų planui ir bendradarbiaus su visomis suinteresuotosiomis šalimis, kad jis būtų efektyviai įgyvendintas.

4.3. Viešoji parama investicijoms

Teisėkūros ir reglamentavimo veiksmais galima pašalinti kliūtis, sustiprinti paskatas konkuruoti, suteikti didesnę nuspėjamumą investuotojams ir sumažinti tinklo diegimo išlaidas. 2025 m. interneto junglumo uždaviniai nustatyti taip, kad juos nesunkiai galėtų įvykdyti komerciniai operatoriai. Tačiau norint, kad privatesiems plėtotojams atrodytų labiau pagrįsta imtis verslo vietovėse, kuriose tai daryti sunkiausia, reikės viešojo finansavimo.

Iki šiol ESI fondų investicijos į plačiajuosčių ryšį paprastai būdavo dotacijų pavidalo; 2014–2020 m. ESI fondų reglamentavimo sistemoje numatyta nauja galimybė šioje srityje naudoti finansinėmis priemonėmis, kaip pabrėžta komunikate „Investicijų planas Europai“, kuriame paraginta su šiais fondais susijusių finansinių priemonių naudoti dvigubai daugiau. Mažiams plačiajuosčio ryšio projektams skiriamas Europos infrastruktūros tinklų priemonės finansavimas, o dideliems – Europos strateginių investicijų fondo lėšos. Abiejų fondų lėšomis galima bendrai remti specialius fondus ir platformas. Techninė pagalba gali būti teikiama per Europos investavimo konsultacijų centrą.

Plačiajuosčio ryšio dotacijos dažnai reikalingos atokiausiose vietovėse, nes kitaip jis gali būti nepelningas. Tačiau viešasis įnašas finansinių priemonių forma gali pritraukti papildomų ilgalaikių privačiųjų investicijų, nes sumažėtų trumpalaikė rizika diegti ryšį vietovėse, kuriose ilgalaikėje perspektyvoje verslas gali būti pelningas. Derinant abi viešojo finansavimo formas srityse, kuriose itin aukšto pralaidumo tinklai apskritai turi komercinio potencialo, dotacijos gali būti sumažintos iki minimumo, kuris būtinas norint ekonomiškai pagrįsti veiklą nepelningose teritorijos dalyse ir kartu gali padidinti privačiojo sektoriaus aktyvumą didesnėse teritorijose.

Norint per mišrias investicijas į itin aukšto pralaidumo tinklus visoje Europoje pasiekti visą viešojo finansavimo svarto poveikį, valstybėms narėms reikia finansuojant pasirinkti tinkamą dotacijų, finansinių priemonių ir įvairias ES ir nacionalines finansavimo programas papildančių veiksmų derinį³¹.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė yra konkrečiai transeuropiniams tinklams remti skirta ES priemonė. Tačiau iš jos dabartinio biudžeto galima remti tik mažą dalelę plačiajuosčio ryšio projektų, t. y. naujausia technologija pagrįstus novatoriškus projektus, kuriuos galima atkartoti, ir tik finansinėmis priemonėmis. Norint sudaryti sąlygas derinti finansines priemones ir dotacijas, esamas ir būsimas ES finansavimas visais lygmenimis turėtų būti supaprastintas, ir turėtų būti padidintas jo lankstumas. Atlikdama daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūrą³², Komisija siūlo priemones, kad būtų lengviau derinti ESI fondų ir ESIF finansavimą visose srityse, įskaitant plačiajuosčių ryšį.

Rengdama po 2020 m. galiosiančią finansinę programą, Komisija pasvers būsimos finansinės paramos poreikius įvairiose ES investicinėse programose pagal 2025 m. uždavinius.

³¹ Daugiau apie tai, kaip ESI fondai ir ESIF vieni kitus papildo, žr. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/efsi_esif_compl_en.pdf

³² Investicijų planas Europai. „Po pirmų sėkmingų metų išplečiama Europos strateginių investicijų fondo veikla“ (IP-16-1933) ir Naujos Europos struktūrinių ir investicijų fondų ir ESIF finansavimo derinimo gairės“ (IP-16-329)

Komisija kviečia valstybes nares efektyviai derinti dotacijomis ir finansinėmis priemonėmis teikiamą viešąją paramą siekiant įgyvendinti šiame komunikate nurodytus ilgalaikius uždavinius.

Bendradarbiaudama su Europos investicijų banku, Komisija iki metų pabaigos inicijuos Placiajuosčio ryšio fondą pagal EITP ir ESIF pavyzdį ir svarsto iniciatyvą dėl veiklos, susijusios su bendrosios skaitmeninės rinkos strategija, finansavimo variantų, be kita ko, dėl bendro intereso Europos interneto junglumo projektams skirtų įvairių finansavimo šaltinių derinimo iki 2025 m.

Rengdama po 2020 m. galiosiančią finansinę programą, Komisija apsvarstys tinkamą biudžeto išteklių poreikį veiksmingam placiajuosčio ryšio finansavimui nepakankamai aprūpintose vietovėse iš EITP ir poreikį skirti ESI fondų paramą, galbūt nurodant apytikslį nuošimtį, skaitmeninei Europos ekonomikos ir visuomenės transformacijai.

Nacionalinei ne rinkos sąlygomis teikiamai viešajai paramai investicijoms taikomos valstybės pagalbos taisyklės, nustatytos Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje. Valstybės pagalbos placiajuosčiam ryšiui gairėse leidžiamas tinklams diegti skirtas viešasis finansavimas, kuriuo būtų gerokai pagerinti esami tinklai (esminio pokyčio principas užtikrinant prieigą prie placiajuosčio ryšio). Konkurencijos iškraipymo problema sprendžiama tokiais reikalavimais kaip reikalavimas naudoti mažiausiai iškraipantį viešojo finansavimo mechanizmą ir užtikrinti atvirą prieigą prie valstybės finansuojamos infrastruktūros.

Gairėse jau atsižvelgta į Europos skaitmeninės darbotvarkės 2020 m. tikslinius rodiklius: valstybės pagalba esminiam pokyčiui nuo bazinio placiajuosčio ryšio iki bazinės naujos kartos prieigos (jos sparta paprastai prasideda nuo 30 Mbps ir nesiekia 100 Mbps) yra skirta rinkos nepakankamumui pašalinti, kai komercinis aukšto pralaidumo tinklų diegimas nevykdomas. Gairėse taip pat numatyti tolesni galimi esminiai pokyčiai, pavyzdžiui, modernizacija pratęsiant skaidulas arčiau galutinio naudotojo iki „ultraspartaus“ 100 Mbps ar spartesnio placiajuosčio ryšio, patikrinus, ar paklausa nėra patenkinta ten, kur esamas ar planuojamas bazinis naujos kartos prieigos tinklas jau yra.

Vertindama nacionalinius planus remti itin aukšto pralaidumo tinklus, Komisija atsižvelgs į šiame komunikate nurodytus poreikius ir uždavinius ir į pamatinius ilgalaikės tokių tinklų paklausos, kurią rinka gali patenkinti nepakankamai, įrodymus. Laikydamosi principo, kad gerai orientuota valstybės pagalba neviršija to, kas būtina rinkos nepakankamumui pašalinti, ir įgyvendindama Europos intereso uždavinius, Komisija palankiai vertina mišraus finansavimo taikymą naudojant skirtingas finansavimo priemones ir skirtingose srityse, kai tai lemia esminį pokytį pereinant prie itin spartaus placiajuosčio ryšio tinklų. Tai gali sumažinti su investicijomis į itin didelio pralaidumo tinklus susijusią riziką ir taip sumažinti viešąsias išlaidas ir kuo labiau vengti bet kokių konkurencijos iškraipymų.

Taikydama valstybės pagalbos placiajuosčiam ryšiui gairėse numatytą esminio pokyčio požiūrį ir tuo pačiu vykdydama šiame komunikate išdėstytus strateginius uždavinius, Komisija, kai reikia vertinti valstybės pagalbos intervencines priemones, atsižvelgs į numatomą ilgalaikės paklausos kaitą ir palankiai vertins veiksmingą mišrųjų finansavimą, kuris padeda mažinti pagalbos intensyvumą ir konkurencijos iškraipymo grėsmę.

4.4. Europos belaidis vietinis tinklas

Prie interneto per belaidį vietinį tinklą lengvai gali jungtis daug naudotojų, ir daug vietos valdžios institucijų jau suteikia nemokamą prieigą prie interneto viešosiose erdvėse. Komisija nori remti ir skatinti laisvos belaidžio vietinio tinklo prieigos teikimą piliečiams visose viešąsias paslaugas teikiančiose įstaigose, pavyzdžiui, viešojo administravimo pastatuose, mokyklose, bibliotekose, sveikatos priežiūros centruose, muziejuose, viešuosiuose parkuose ir aikštėse, kad bendruomenės lengviau integruotųsi į bendrąją skaitmeninę rinką, naudotojai pajustų gigabitinės visuomenės ritmą, pagerėtų skaitmeninis raštingumas ir būtų papildytos šiose vietose teikiamos viešosios paslaugos.

Komisija sukurs viešojo belaidžio vietinio tinklo kuponų schemą viešojo sektoriaus institucijoms, kad bendruomenės gyvenimo centruose jos siūlytų nemokamai jungtis prie interneto belaidžiu vietiniu tinklu.

4.5. Lydimosios priemonės interneto junglumui ir konvergencijai paremti

Norint įvykdyti Europos junglumo uždavinius taip pat reikės iniciatyvios nacionaliniais plačiajuosčio ryšio planais pagrįstos nacionalinės ar regioninės politikos³³. Būtina padidinti planavimo skaidrumą, sustiprinti daugiapakopį valdymą ir keistis gerąja patirtimi, nes tai naudinga infrastruktūros paslaugų teikėjams, viešojo sektoriaus institucijoms ir prie interneto besijungiantiems naudotojams.

Komisija kviečia valstybes nare peržiūrėti nacionalinių plačiajuosčio ryšio planų pažangą ir iki 2017 m. atnaujinti juos taip, kad jie aprėptų laikotarpį iki 2025 m., laikantis šiame komunikate ir 5G veiksmų plane išdėstytų uždavinių.

Kaip matyti iš 2014 m. Komisijos parengtos Sujungtų bendruomenių iniciatyvos³⁴, vietos ir regionų sprendimus priimančios asmenys labai suinteresuoti didesniu viešųjų ir privačiųjų su junglumu susijusių subjektų bendradarbiavimu, didesne technine pagalba ir geresniais gerosios patirties ir turimų priemonių mainais. Informacija apie esamus ir numatomus tinklus leis visų lygių valdžios institucijoms geriau pastebėti rinkos nepakankamumo atvejus ir junglumo spragas ir imtis tiksliai orientuotų viešųjų iniciatyvų. Tačiau siekdamas sėkmės jos turi labiau skatinti piliečius aktyviai dalyvauti skaitmeninėje veikloje.

Bendradarbiaudama su Regionų komitetu, Komisija iki 2016 m. pabaigos sukurs dalyvaujamąją plačiajuosčio ryšio platformą, kuri užtikrintų didelį atitinkamų visuomenės ir privačiųjų subjektų aktyvumą ir bendradarbiavimą investavimo į plačiajuosčių ryšių ir nacionalinių plačiajuosčio ryšio planų įgyvendinimo tikslais.

Siekdama užtikrinti veiksmingus plačiajuosčio ryšio projektams skirtų ESI fondų rezultatus, Komisija pasiūlė sukurti ES plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurų tinklą³⁵. Jo paskirtis – spartinti valstybių narių ir (arba) regionų gerosios patirties mainus ir teikti techninę paramą, kaip efektyviai investuoti į plačiajuosčio ryšio projektus, kai įmanoma, investicijas derinant su finansinėmis priemonėmis.

³³ Apie nacionalinių plačiajuosčio ryšio planų rengimą Komisija atsiskaitys skaitmeninės pažangos ataskaitose.

³⁴ Daugiau informacijos apie Sujungtų bendruomenių iniciatyvą <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/connected-communities-initiative>.

³⁵ Daugiau informacijos apie plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurų iniciatyvą <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-competence-offices>.

Komisija kviečia valstybes nares ir regionus sukurti ir remti ES plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurų tinklą regioniniu ir (arba) nacionaliniu lygmeniu.

Apribojant inžinerinių statinių išlaidas, kurios sudaro iki 80 proc. investicijų į plačiajuosčio ryšio tinklus sumos, plačiajuosčio ryšio tinklo diegimas dar labiau palengvėtų. Direktyva 2014/61/EB³⁶ (Plačiajuosčio ryšio sąnaudų mažinimo direktyva) siekiama padidinti dalijimosi esama fizine infrastruktūra ir jos pakartotinio naudojimo mastą įvairiuose sektoriuose ir palengvinti sinergiją su viešojo sektoriaus darbais ir nustatoma, kad visi nauji ar atnaujinti pastatai turi būti pritaikyti plačiajuosčiam ryšiui. Skirtingų komunalinių įmonių sinergija ir bendradarbiavimas jau patraukė kitų sektorių dėmesį ir jau pasiekta gerų rezultatų. Komisija ragina valstybes nares paspartinti direktyvos perkėlimą ir užtikrinti efektyvų jos įgyvendinimą, kad būtų išnaudotas visas priemonių, ypač skirtingų sektorių sinergijos, potencialas.

Laikydamosi Plačiajuosčio ryšio sąnaudų mažinimo direktyvos, Komisija iki 2018 m. liepos 1 d. įvertins, kaip ji įgyvendinama ir kaip paveikia ES finansuojamų plačiajuosčio ryšio projektų sąnaudas, ir paskelbs gerosios patirties sklaidos gaires, kaip labiau prisidėti prie šiame komunikate išdėstytų ilgalaikių uždavinių įgyvendinimo.

5. IŠVADA

Prieiga prie interneto šiandien ūkiui ir visuomenei svarbi tiek pat, kiek elektra per antrąją pramonės revoliuciją. Norint gerokai padidinti konkurencingumą, duoti stiprią paskatą inovacijoms ir sudaryti sąlygas Europos įmonėms ir piliečiams visapusiškai pasinaudoti bendrąja skaitmenine rinka nepaprastai didelės reikšmės turi itin aukšto pralaidumo interneto junglumas. Šiuo komunikatu ir lydimosiomis priemonėmis siekiama suteikti Europai priemones, kuriomis būtų galima tai įgyvendinti.

Komisija skatina valstybes nares glaudžiai bendradarbiaujant su visomis suinteresuotosiomis šalimis teikti politikos, reglamentavimo ir finansinę paramą šiame komunikate pateiktai Europos gigabitinės visuomenės vizijai ir kviečia:

- Europos Vadovų Tarybą ir Europos Parlamentą pritarti strateginiams interneto junglumo bendrojoje skaitmeninėje rinkoje uždaviniams;
- Europos Parlamentą ir Tarybą sparčiai vykdyti teisėkūros diskusijas dėl kartu pateikiamo pasiūlymo dėl Europos elektroninių ryšių kodekso, kad politinis susitarimas būtų pasiektas iki 2017 m. pabaigos, o valstybės narės teisės aktą įgyvendintų gerokai prieš 2020 m.

Apie šiame komunikate paskelbtų iniciatyvų pažangą Komisija atsiskaitys reguliariai teikdama bendrosios skaitmeninės rinkos ataskaitas.

³⁶ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/61/ES dėl priemonių sparčiojo elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti.

PRIEDAS

Didelio pralaidumo jungimosi prie interneto užtikrinimas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje

Iniciatyva	Veiksmai ir grafikas
Reglamentavimo sistemos priemonės	
Pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos elektroninių ryšių kodekso	Europos Parlamente ir Taryboje teisėkūros diskusijos turi vykti sparčiai, kad politinis susitarimas būtų pasiektas iki 2017 m. pabaigos, o valstybės narės teisės aktą įgyvendintų gerokai prieš 2020 m.
Pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos įsteigimo	
Parama ir kitos priemonės	
Interneto junglumo strateginiai uždaviniai	Europos Vadovų Taryba ir Europos Parlamentas turėtų iki 2016 m. pabaigos pritarti strateginiams interneto junglumo bendrojoje skaitmeninėje rinkoje uždaviniams.
Europos 5G veiksmų planas	Bendro grafiko nustatymas ir kompleksas veiksmų, kuriais sudaromos sąlygos Europoje koordinuotai įdiegti 5G tinklus
Plačiajuosčio ryšio fondas pagal EITP ir ESIF pavyzdį	Bendradarbiaudama su Europos investicijų banku, Komisija iki 2016 m. pabaigos turi inicijuoti Plačiajuosčio ryšio fondą.
Su bendrosios skaitmeninės rinkos strategija susijusios veiklos finansavimo variantai	Komisija turi apsvarstyti iniciatyvą dėl finansavimo variantų, be kita ko, dėl bendro intereso Europos interneto junglumo projektams skirtų įvairių finansavimo šaltinių derinimo iki 2025 m.
Finansinė programa po 2020 m.	Komisija turi apsvarstyti tinkamų biudžeto išteklių poreikį veiksmingam plačiajuosčio ryšio finansavimui nepakankamai aprūpintose vietovėse iš EITP ir poreikį skirti struktūrinių fondų paramą, galbūt nurodant apytikslį nuošimtį, skaitmeninei Europos ekonomikos ir visuomenės transformacijai.

Europos belaidis vietinis tinklas	Komisija turi sukurti viešojo belaidžio vietinio tinklo kuponų schemą viešojo sektoriaus institucijoms, kad bendruomenės gyvenimo centruose jos siūlytų nemokamai jungtis prie interneto belaidžiu vietiniu tinklu.
Nacionaliniai plačiajuosčio ryšio diegimo planai	Valstybės narės turi iki 2017 m. peržiūrėti nacionalinių plačiajuosčio ryšio planų pažangą ir atnaujinti juos taip, kad jie aprėptų laikotarpį iki 2025 m., laikantis šiame komunikate ir 5G veiksmų plane išdėstytų uždavinių.
Dalyvaujamoji plačiajuosčio ryšio platforma	Bendradarbiaudama su Regionų komitetu, Komisija iki 2016 m. pabaigos turi sukurti dalyvaujamąją plačiajuosčio ryšio platformą, kuri užtikrintų didelį visuomenės ir privačių subjektų aktyvumą ir bendradarbiavimą investavimo į plačiajuosčių ryšių ir nacionalinių plačiajuosčio ryšio planų įgyvendinimo tikslais.
Regioninių ir (arba) nacionalinių ES plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurų tinklas.	Valstybės narės ir regionai turi iki 2016 m. pabaigos įsteigti ir remti regioninių ir (arba) nacionalinių ES plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurų tinklą.
Plačiajuosčio ryšio sąnaudų mažinimo direktyvos įvertinimas ir gerosios patirties sklaidos gairės	Komisija iki 2018 m. liepos mėn. turi įvertinti, kaip įgyvendinama Plačiajuosčio ryšio sąnaudų mažinimo direktyva ir kaip ji paveikia ES finansuojamų plačiajuosčio ryšio projektų sąnaudas, ir paskelbti gerosios patirties sklaidos gaires.
Valstybės pagalba	Taikydama valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui gairėse numatytą esminio pokyčio požiūrį ir tuo pačiu vykdydama šiame komunikate išdėstytus strateginius uždavinius, Komisija, kai reikia vertinti valstybės pagalbos intervencines priemones, turi atsižvelgti į numatomą ilgalaikės paklausos kaitą ir palankiai vertinti veiksmingą mišrųjį finansavimą, kuris padeda mažinti pagalbos intensyvumą ir konkurencijos iškraipymo grėsmę.